

<https://helda.helsinki.fi>

Kyllin hyvä hammaslääkäri

Hallamaa, Jaana

2019

Hallamaa , J 2019 , ' Kyllin hyvä hammaslääkäri ' , Suomen hammaslääkärilehti , Vuosikerta.
26 , Nro 3 , Sivut 34-35 .

<http://hdl.handle.net/10138/311688>

unspecified
acceptedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

Jaana Hallamaa

Kyllin hyvä hammaslääkäri?

Nykyihmisiä luonnehditaan kaikelle ahneiksi. Mulle kaikki heti –vaatimukseen tiivistetään ajatus, ettei mikään riitä. Ajatus, ettei mikään riitä, ei taida kuitenkaan niinkään kuvata ihmisten halua haalia itselleen tavaraa ja elämyksiä kuin monen kokemusta työelämän vaatimuksista. Myös hammaslääkäriltä vaaditaan yhä enemmän. Onko tilanteessa enää mahdollista ajatella olevansa hyvä hammaslääkäri ja tekevänsä tarpeeksi?

Ristipaineita

Hammaslääkäriksi ei valmistuta noin vain. Viimeistään lukiossa on opiskeltava tosissaan, eikä tutkintoa voi suorittaa keskittymättä itse asiaan. Hammaslääkärit ovat luultavasti keskimääräistä määrätietoisempia, tunnollisempia ja kunnianhimoisempia, ihmisiä jotka pyrkivät tekemään parhaansa ja yltämään hyviin tuloksiin. Asenne luo vahvan pohjan vaativaan työhön, mutta voi altistaa myös stressille.

Hammaslääkäriin kohdistuu monenlaisia vaatimuksia. Olisi pysyttävä selvillä alan tieteellisestä tutkimuksesta ja hoitoratkaisuista. Laitteet ja materiaalit muuttuvat. Yhteiskunta kohdistaa alaan odotuksia, ja lainsäädäntö muuttaa työn ehtoja. Kaikille elämänalueille levinnyt tapa tarkastella asioita taloudellisten mittareiden, tehokkuuden ja tuottavuuden kannalta, on saavuttanut myös suun terveydenhoidon.

Nykyhammaslääkäri toimii työyhteisössä, jossa hänellä on eri tehtävissä toimivia työtovereita. Yhteistyön pitäisi sujua myös heidän kanssaan, muuten sekä työn tulokset että viihtyvyys kärsivät. Potilaissa on perinteiseen tapaan niitä, jotka tulevat vastaanotolle pelon vallassa, mutta myös niitä, jotka mieltävät itsensä enemmän asiakkaiksi kuin potilaiksi. He ovat ~~vaativia~~ kuluttajia, jotka osaavat vaatia ja valittaa, jos asiat eivät suju heidän toiveidensa mukaan.

Mitä hyvä tarkoittaa?

Hammaslääkäriin kohdistuvien vaatimusten painoa voi lähteä purkamaan pohtimalla sanan hyvä käyttöä. Hyvä lienee eniten käytetty adjektiivi. Mitä erilaisempia asioita voidaan kutsua hyväksi, eikä sanan merkitystä voidakaan määritellä tyhjentävästi. Määritelmän sijaan voidaan puhua hyvän muunnelmista.

Sana hyvä sopii kuvaamaan myös hammaslääkäriin työtä. Erilaisten instrumenttien täytyy olla hyviä siinä mielessä, että ne soveltuvat tehtävään, johon niitä käytetään. Hoidon tavoitteena on hyvä suun terveys esimerkiksi niin, että purenta ei aiheuta hankaluuksia eikä suussa ole infektoita. Kollegan arvion mukaan hammaslääkäri voi olla hyvä osuvien diagnoosien ja taitavasti toteutetun hoidon perusteella tai sen vuoksi, että tämä tukee oivallisella tavalla työtovereitaan. Potilas puolestaan suosittelee hyvää hammaslääkäriä paitsi tämän työn laadun myös ystävällisyyden perusteella. Työnantajan näkökulmasta toiminnan kustannustehokkuus on hyvä asia. Työpaikkaa pidetään hyvänä, jos työ tuntuu mielekkäältä ja tarpeeksi haastavalta, jos siinä saa oppia uutta ja kehittää itseään, se antaa mahdollisuuden kokea onnistumisia ja tarjoaa tukea myös silloin, kun tulokset eivät vastaa odotuksia tai epäonnistutaan. Hyvään työhön kuuluu myös mahdollisuus toteuttaa hyvää ammattietiikkaa.

Hyvien moneus aiheuttaa ristiriitoja

Lyhyt ja triviaalikin pohdinta osoittaa, että hyvän muotoja on niin paljon, että niiden kaikkien toteuttaminen on vaikeaa tai mahdotonta. Ne ovat ihanteita, jotka ohjaavat toiminnan suuntaa. Erilaiset hyvät voivat myös joutua ristiriitaan toistensa kanssa. Usein on päätettävä, mihin järjestykseen tavoitteet on asetettava, mikä tilanteessa on tärkeintä ja mitä voidaan jättää myöhemmäksi.

Ristiriidat muistuttavat myös siitä, että kukaan ei ole erinomainen kaikessa. Vahvuudet, joiden nojalla esimerkiksi hammaslääkärinä luonnehditaan hyväksi, noudattelevat paitsi erilaisia näkökulmia myös kunkin tarkastelijan taipumuksia, persoonallisuuden piirteitä ja arvonäkemyksiä. Elämäkokemus muokkaa arvostuksia ja niiden keskinäistä järjestystä.

On myös sietämättömiä ristiriitoja. Ne koskevat toiminnan perustavoitteiden toteuttamista ja johtavat siihen, ettei voida toimia ammattikunnan keskeisten eettisten periaatteiden mukaan. Kun työntekijät kuvaavat tilannettaan kestävämmäksi, ollaan usein jo niin pitkällä, että perustehtävää ei enää voida toteuttaa. Jos työpaikkaa ei voi vaihtaa, vaihtoehtoina ovat loppuun palaminen tai välinpitämättömyys ja kynnistyminen.

Kyllin hyvä hammaslääkäri

Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että laillistettu hammaslääkäri on yhteiskunnan silmissä kyllin hyvä hammaslääkäri. Se on kuitenkin vain minimi, koska asiantuntija-ammattilaisuus edellyttää tietojen ja taitojen sisäistämistä ja niiden syventämistä harjoittamalla oman alan toimintaa. Työssä jaksamisen kannalta on kuitenkin tärkeää, ettei vain ihminen muutu hammaslääkäriksi vaan että hammaslääkäri antaa itselleen luvan tulla ihmiseksi, joka hän on niin, että hänestä kehittyy työsään itsensä näköinen hammaslääkäri. Silloin on selvää, ettei ole vain yhtä tapaa olla hyvä hammaslääkäri. Vaativassa työssä kukaan ei tule koskaan aivan valmiiksi, mutta kyllin hyväkin on tarpeeksi.